

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 66/21
Luxemburg, 20 aprilie 2021

Hotărârea în cauza C-896/19
Repubblika/Il-Prim Ministru

Dispozițiile naționale ale unui stat membru care conferă prim-ministrului o competență decisivă în numirea judecătorilor, prevăzând totodată intervenția unui organ independent însărcinat cu evaluarea candidaților și cu furnizarea unui aviz, nu sunt contrare dreptului Uniunii

Repubblika este o asociație care are ca obiect promovarea și protecția justiției și a statului de drept în Malta. În urma numirii unor noi judecători, care a avut loc în aprilie 2019, aceasta a introdus o *actio popularis* la Prim'Awla tal-Qorti Ċivili - Ġurisdizzjoni Kostituzzjonali (Camera întâi a Tribunalului Civil, statuând în calitate de Curte Constituțională, Malta), în special pentru a contesta procedura de numire a judecătorilor maltezi, astfel cum este reglementată de Constituție¹. Dispozițiile constituționale în cauză, care au rămas neschimbate de la adoptarea lor, în anul 1964, până la o reformă în anul 2016, conferă Il-Prim Ministru (prim-ministrul, Malta) competența de a prezenta președintelui Republicii numirea unui candidat pe un astfel de post. În practică, prim-ministrul dispune astfel de o competență decisivă în numirea judecătorilor maltezi, care, potrivit Repubblika, ridică îndoiele cu privire la independența respectivilor judecători. Cu toate acestea, candidații trebuie să îndeplinească anumite condiții, de asemenea prevăzute de Constituție și, începând cu reforma din anul 2016, a fost instituit un comitet de numire a membrilor sistemului judiciar care a fost însărcinat cu evaluarea candidaților și cu furnizarea unui aviz prim-ministrului.

În acest context, instanța sesizată a decis să solicite Curții să se pronunțe cu privire la conformitatea sistemului maltez de numire a judecătorilor cu dreptul Uniunii și, mai precis, cu articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE și cu articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”). Reamintim că articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE impune statelor membre să stabilească căile de atac necesare pentru a asigura, în domeniile reglementate de dreptul Uniunii, o protecție jurisdicțională efectivă, iar articolul 47 din cartă prevede dreptul la o cale de atac jurisdicțională efectivă pentru orice justițiabil care se prevalează, într-o anumită speță, de un drept pe care îl are în temeiul dreptului Uniunii.

Curtea, reunită în Marea Cameră, consideră că **dreptul Uniunii nu se opune unor dispoziții constituționale naționale precum dispozițiile de drept maltez referitoare la numirea judecătorilor**. Astfel, aceste elemente nu par susceptibile să conducă la o lipsă a aparenței de independență sau de imparțialitate a judecătorilor de natură să aducă atingere încrederii pe care justiția trebuie să o inspire justițiabililor într-o societate democratică și într-un stat de drept.

Aprecierea Curții

Într-o primă etapă, Curtea statuează că **articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE are vocația de a se aplica în speță**, din moment ce acțiunea urmărește să conteste conformitatea cu dreptul Uniunii a unor dispoziții de drept național care reglementează procedura de numire a judecătorilor chemați să se pronunțe cu privire la chestiuni legate de aplicarea sau interpretarea dreptului Uniunii și despre care se susține că sunt susceptibile să le afecteze independența. În ceea ce privește **articolul 47 din cartă**, Curtea arată că, deși nu este aplicabil ca atare² în măsura

¹ Articolele 96, 96A și 100 din Constituție.

² Conform articolului 51 alineatul (1) din cartă.

în care Repubblica nu se prevalează de un drept subiectiv pe care l-ar avea în temeiul dreptului Uniunii, acesta **trebuie totuși luat în considerare în vederea interpretării articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE.**

Într-o a doua etapă, Curtea statuează că **articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE nu se opune unor dispoziții naționale care conferă unui prim-ministru o competență decisivă în procesul de numire a judecătorilor, prevăzând totodată intervenția, în acest proces, a unui organ independent însărcinat, printre altele, cu evaluarea candidaților la un post de judecător și cu furnizarea unui aviz prim-ministrului menționat.**

Pentru a ajunge la această concluzie, Curtea subliniază mai întâi, în general, că, printre cerințele unei protecții jurisdicționale efective pe care trebuie să le îndeplinească instanțele naționale susceptibile să se pronunțe cu privire la aplicarea sau interpretarea dreptului Uniunii, independența judecătorilor prezintă o importanță fundamentală în special pentru ordinea juridică a Uniunii, și aceasta, în diverse moduri. Astfel, aceasta este esențială pentru buna funcționare a mecanismului trimiterii preliminare, prevăzut la articolul 267 TFUE, care nu poate fi activat decât de o instanță independentă. Pe de altă parte, aceasta ține de conținutul esențial al dreptului fundamental la protecție jurisdicțională efectivă și la un proces echitabil prevăzut la articolul 47 din cartă.

În continuare, Curtea amintește jurisprudența sa recentă³, în care a adus precizări cu privire la garanțiile de independență și de imparțialitate a judecătorilor, necesare în temeiul dreptului Uniunii. Aceste garanții presupun în special existența unor norme care permit înlăturarea oricărei îndoieli legitime, în percepția justițiabililor, referitoare la impenetrabilitatea judecătorilor în privința unor elemente exterioare, în special a unor influențe directe sau indirecte ale puterilor legislative și executive și la imparțialitatea lor în raport cu interesele care se înfruntă.

În sfârșit, Curtea subliniază că, potrivit articolului 49 TUE, Uniunea regrupează state care au aderat în mod liber și voluntar la valorile comune prevăzute la articolul 2 TUE, precum statul de drept, care respectă aceste valori și care se angajează să le promoveze. Prin urmare, un stat membru nu își poate modifica legislația, în special în materie de organizare a justiției, astfel încât să determine o reducere a protecției valorii statului de drept, valoare care este concretizată, printre altele, de articolul 19 TUE. În această perspectivă, statele membre trebuie să se abțină să adopte norme care ar aduce atingere independenței judecătorilor.

Odată făcute aceste precizări, Curtea consideră, pe de o parte, că crearea în anul 2016 a Comitetului de numire a membrilor sistemului judiciar consolidează, dimpotrivă, garanția independenței judecătorilor maltezi în raport cu situația care decurgea din dispozițiile constituționale în vigoare la momentul aderării Maltei la Uniunea Europeană. În această privință, Curtea arată că, în principiu, intervenția unui astfel de organ poate fi de natură să contribuie la obiectivizarea a procesului de numire a judecătorilor, delimitând marja de manevră de care dispune prim-ministrul în materie, cu condiția ca acest organ să fie el însuși suficient de independent. În speță, Curtea constată existența unei serii de norme care par a fi de natură să garanteze această independență.

Pe de altă parte, Curtea subliniază că, deși prim-ministrul dispune de o competență certă în numirea judecătorilor, exercitarea acestei competențe este delimitată de condițiile de experiență profesională, prevăzute de Constituție, care trebuie îndeplinite de candidații la posturile de judecător. În plus, deși prim-ministrul poate decide să prezinte președintelui Republicii numirea unui candidat nepropus de Comitetul de numire a membrilor sistemului judiciar, el este obligat să comunice motivele sale, printre altele puterii legislative. Potrivit Curții, în măsura în care exercită această competență numai cu titlu excepțional și respectă în mod strict și efectiv obligația de motivare, competența sa nu este de natură să dea naștere unor îndoieli legitime cu privire la independența candidaților aleși.

³A se vedea Hotărârea din 19 noiembrie 2019, A. K. și alții (Independența Camerei disciplinare a Curții Supreme), [C-585/18](#), [C-624/18](#) și [C-625/18](#) (a se vedea de asemenea [CP nr. 145/19](#)), precum și Hotărârea din 2 martie 2021, A.B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă - Căi de atac), [C-824/18](#) (a se vedea de asemenea [CP nr. 31/21](#)).

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Este de competența instanței naționale să soluționeze cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 5536

Imagini de la pronunțarea hotărârii sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106